

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2015. gada 15. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Tiesiskā sadarbība krimināllietās — Direktīva 2010/64/ES — Tiesības uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā — Tiesvedības valoda — Rikojums par sodu, ar ko tiek uzlikts naudas sods — Iespēja iesniegt iebildi citā valodā, nevis tiesvedības valodā — Direktīva 2012/13/ES — Tiesības uz informāciju kriminālprocesā — Tiesības uz informāciju par apsūdzību — Rikojuma par sodu izsniegšana — Kārtība — Apsūdzētā pienākums norādīt pilnvarotus pārstāvi — Iebildes termiņš, kas sākas no izsniegšanas brīža pilnvarotajam pārstāvim

Lieta C-216/14

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Amtsgericht Laufen* (Laufenes pirmās instances tiesa, Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2014. gada 22. aprīlī un kas Tiesā reģistrēts 2014. gada 30. aprīlī, kriminālprocesā pret

Gavril Covaci .

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētāja vietnieks A. Ticano [*A. Tizzano*] (referents), kas pilda pirmās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši F. Biltšens [*F. Biltgen*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], M. Bergere [*M. Berger*] un S. Rodins [*S. Rodin*],

ģenerālvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs K. Malaceks [*K. Malacek*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2015. gada 19. marta tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *G. Covaci* vārdā – *U. Krause* un *S. Ryfisch*, *Rechtsanwälte*,
- Vācijas valdības vārdā – *T. Henze* un *J. Kemper*, pārstāvji,
- Grieķijas valdības vārdā – *K. Georgiadis* un *S. Lekkou*, pārstāvji,
- Francijas valdības vārdā – *D. Colas* un *F.-X. Bréchet*, pārstāvji,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *M. Salvatorelli*, *avvocato dello Stato*,
- Austrijas valdības vārdā – *G. Eberhard*, pārstāvis,

* Tiesvedības valoda – vācu.

— Eiropas Komisijas vārdā — *W. Bogensberger* un *R. Troosters*, pārstāvji,
noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2015. gada 7. maija tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, ka interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 20. oktobra Direktīvas 2010/64/ES par tiesībām uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā (OV L 280, 1. lpp.) 1. panta 2. punktu un 2. panta 1. un 8. punktu, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 22. maija Direktīvas 2012/13/ES par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā (OV L 142, 1. lpp.) 2. pantu, 3. panta 1. punkta c) apakšpunktu un 6. panta 1. un 3. punktu.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts kriminālprocesā pret *G. Covaci* par viņa izdarītajiem ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2010/64

- 3 Direktīvas 2010/64 preambulas 12., 17. un 27. apsvērumā ir noteikts:

“(12) [Šajā direktīvā] [..] noteikti kopējie minimālie standarti, kas jāpiemēro mutiskā un rakstiskā tulkojuma nodrošināšanai kriminālprocesā, lai veicinātu dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos.

[..]

(17) Ar šo direktīvu būtu jānodrošina bezmaksas un pienācīga lingvistiska palīdzība, lai aizdomās turētās vai apsūdzētās personas, kas nerunā valodā, kurā notiek kriminālprocess, vai nesaprot to, varētu pilnībā īstenot savas tiesības uz aizstāvību un lai tiktu nodrošināta lietas taisnīga izskatīšana.

[..]

(27) Pienākums rūpēties par aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām, kuras ir potenciāli sliktā situācijā, jo īpaši jebkādu fizisku trūkumu dēļ, kuri kavē viņu spējas efektīvi sazināties, ir taisnīgas tiesas pamatā. Tāpēc kriminālvajāšanas, tiesībaizsardzības un tiesu iestādēm būtu jānodrošina, lai šādas personas varētu efektīvi izmantot šajā direktīvā noteiktās tiesības, piemēram, ņemot vērā jebkādu iespējamu trūkumu, kas var ietekmēt šo personu spējas sekot līdzi procesam un skaidri izteikt savas domas, kā arī veicot atbilstīgus pasākumus šo tiesību nodrošināšanai.”

- 4 Šīs direktīvas 1. panta “Priekšmets un darbības joma” 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Ar šo direktīvu paredz noteikumus attiecībā uz tiesībām uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā. [..]

2. Tiesības, kas minētas 1. punktā, attiecas uz personām no brīža, kad dalībvalsts kompetentās iestādes ar oficiālu paziņojumu vai kā citādi ir šīs personas informējušas par to, ka tās tiek turētas aizdomās vai ir apsūdzētas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, līdz brīdim, kad process, tostarp attiecīgā gadījumā iztiesāšana un jebkādu pārsūdzību izskatīšana, ir pabeigts un ir galīgi noteikts, vai šī persona ir izdarījusi noziedzīgo nodarījumu.”

5 Šīs direktīvas 2. pantā “Tiesības uz mutisko tulkojumu” ir noteikts:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām, kuras nesaprot attiecīgajā kriminālprocesā lietoto valodu vai nerunā tajā, nekavējoties tiek nodrošināts mutiskais tulkojums kriminālprocesā izmeklēšanas un tiesu iestādēs, tostarp policijas nopratināšanā, visās tiesas sēdēs un jebkādā starpposma uzklaušīšanā.

2. Dalībvalstis nodrošina, lai vajadzības gadījumā nolūkā nodrošināt taisnīgu lietas izskatīšanu saziņai starp aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām un viņu advokātiem būtu pieejams mutiskais tulkojums, ja šī saziņa ir tieši saistīta ar pratināšanu vai uzklaušīšanu tiesas procesā vai ar pārsūdzības vai citu procesuālo pieteikumu iesniegšanu.

3. Tiesības uz mutisko tulkojumu saskaņā ar 1. un 2. punktu ietver atbilstīgu palīdzību personām ar dzirdes vai runas traucējumiem.

[..]

8. Mutiskais tulkojums, ko sniedz saskaņā ar šo pantu, ir pietiekami kvalitatīvs, lai nodrošinātu taisnīgu lietas izskatīšanu, jo īpaši nodrošinot, lai aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām būtu skaidrs, par ko tās apsūdz, un lai tās spētu īstenot savas tiesības uz aizstāvību.”

6 Šīs pašas direktīvas 3. pants “Tiesības uz būtisku dokumentu rakstisko tulkojumu” ir formulēts šādi:

“1. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām, kuras nesaprot attiecīgajā kriminālprocesā lietoto valodu, pieņemamā termiņā tiktu sniegts visu tādu dokumentu rakstiskais tulkojums, kuri ir būtiski, lai nodrošinātu, ka tās spēj īstenot savas tiesības uz aizstāvību, un lai nodrošinātu taisnīgu procesu.

2. Būtiskie dokumenti ietver jebkuru lēmumu par brīvības atņemšanu personai, jebkuru apsūdzību vai apsūdzības rakstu un jebkuru spriedumu.

3. Par to, vai kāds cits dokuments uzskatāms par būtisku, katrā konkrētajā gadījumā lemj kompetentās iestādes. [..]

[..]”

Direktīva 2012/13

7 Direktīvas 2012/13 preambulas 27. apsvērumā ir teikts:

“Noziedzīga nodarījuma izdarīšanā apsūdzētām personām būtu jāsaņem visa nepieciešamā informācija par izvirzīto apsūdzību, lai viņas varētu sagatavot savu aizstāvību un tiktu garantētas tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu.”

8 Šīs direktīvas 1. pantā “Priekšmets” ir paredzēts:

“Šī direktīva paredz noteikumus par aizdomās turēto vai apsūdzēto personu tiesībām uz informāciju par viņu tiesībām kriminālprocesā un par viņiem izvirzīto apsūdzību. [..]”

9 Šīs direktīvas 2. panta 1. punktā tās piemērošanas joma ir formulēta šādi:

“Šo direktīvu piemēro no brīža, kad dalībvalsts kompetentās iestādes ir informējušas personas par to, ka viņas tiek turētas aizdomās vai ir apsūdzētas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, līdz brīdim, kad process ir pabeigts, par ko uzskata brīdi, kad ir galīgi noteikts, vai aizdomās turētais vai apsūdzētā persona ir izdarījusi noziedzīgo nodarījumu, tostarp attiecīgos gadījumos sprieduma pieņemšanu un jebkādu pārsūdzību izskatīšanu.”

10 Šīs pašas direktīvas 3. panta “Tiesības uz informāciju par tiesībām” 1. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētie vai apsūdzētās personas nekavējoties saņemtu informāciju vismaz par šādām procesuālajām tiesībām, kā tās piemērojamas saskaņā ar valsts tiesību aktiem, lai nodrošinātu minēto tiesību efektīvu īstenošanu:

[..]

c) tiesībām tikt informētam par apsūdzību saskaņā ar 6. pantu;

[..].”

11 Direktīvas 2012/13 6. pantā “Tiesības uz informāciju par apsūdzību” ir noteikts:

“1. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētie vai apsūdzētās personas saņemtu informāciju par noziedzīgo darbību, kuras izdarīšanā viņus tur aizdomās vai apsūdz. Minēto informāciju sniedz nekavējoties un tik detalizēti, cik nepieciešams, lai garantētu procesa taisnīgu norisi un tiesību uz aizstāvību efektīvu īstenošanu.

2. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētie vai apsūdzētās personas, kas ir apcietinātas vai aizturētas, tiktu informētas par viņu apcietināšanas vai aizturēšanas iemesliem, tostarp par noziedzīgo darbību, kuras izdarīšanā viņas tur aizdomās vai apsūdz.

3. Dalībvalstis nodrošina, lai ne vēlāk kā tad, kad tiesā tiek iesniegti apsūdzības argumenti, tiktu sniegta detalizēta informācija par apsūdzību, tostarp par noziedzīga nodarījuma būtību un juridisko kvalifikāciju, kā arī apsūdzētās personas līdzdalības pakāpi.

4. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētie vai apsūdzētās personas nekavējoties tiktu informētas par jebkādam izmaiņām informācijā, kas sniegta saskaņā ar šo pantu, ja tas ir nepieciešams, lai garantētu procesa taisnīgu norisi.”

Vācijas tiesības

12 Likuma par tiesu iekārtu (*Gerichtsverfassungsgesetz*, turpmāk tekstā – “Likums par tiesu iekārtu”) 184. pantā ir noteikts:

“Tiesvedības valoda ir vācu [..].”

- 13 Likuma par tiesu iekārtu, kas grozīts pēc Direktīvas 2010/64 un Direktīvas 2012/13 transponēšanas, 187. pantā ir noteikts:

“1) Tiesa apsūdzētajam vai notiesātajam, kurš neprot vācu valodu vai kuram ir dzirdes vai runas traucējumi, nodrošina tulku vai tulkotāju, ja tas ir nepieciešams viņa kriminālprocesuālo tiesību izmantošanai. Apsūdzētajam saprotamā valodā tiesa viņam paziņo, ka viņš visā kriminālprocesa laikā var bez atlīdzības izmantot tulka vai tulkotāja palīdzību.

2) Apsūdzētā, kurš neprot vācu valodu, kriminālprocesuālo tiesību izmantošanai parasti ir vajadzīgs rīkojumu par brīvības atņemšanu, kā arī apsūdzības rakstu, rīkojumu par sodu un spēkā vēl nestājušos spriedumu rakstisks tulkojums [..].”

- 14 Kriminālprocesa kodeksa (*Strafprozessordnung*) 132. panta 1. punktā par nodrošinājumu un pilnvarota pārstāvja norādīšanu paziņojumu saņemšanai ir noteikts:

“Ja šā likuma piemērojamības teritorijā apsūdzētajam, kurš galvenokārt tiek turēts aizdomās par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, nav pastāvīgas dzīvesvietas vai uzturēšanās vietas, bet apcietināšanas ordera izsniegšanas nosacījumi nav izpildīti, tad, lai nodrošinātu kriminālprocesa norisi, var tikt noteikts, ka apsūdzētais:

1. sniedz atbilstošu nodrošinājumu sagaidāmajam naudas sodam un tiesvedības izmaksām un
2. pilnvaro kādu kompetentās tiesas darbības teritorijā dzīvojošu personu tiesas izsniegto dokumentu saņemšanai.”

- 15 Kriminālprocesa kodeksa 140. pantā, kurā ir regulēta iebildes iesniegšana par rīkojumu par sodu un likumīgā spēkā stājušos spriedumu, ir noteikts:

“1. Apsūdzētais divu nedēļu laikā no rīkojuma par sodu izsniegšanas var vai nu rakstiski, vai kā piezīmi pie kancelejas sagatavotā protokola iesniegt minēto rīkojumu izdevušajai tiesai iebildi pret rīkojumu par sodu. [..]

2. Iebilde var tikt pamatota ar konkrētām sūdzībām.

3. Ja pret rīkojumu par sodu noteiktajā termiņā nav iesniegta iebilde, tas ir pielīdzināms spriedumam, kurš ir stājies likumīgā spēkā.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 16 2014. gada 25. janvārī policijas veiktajā pārbaudē tika konstatēts, ka, pirmkārt, *G. Covaci*, Rumānijas pilsonis, Vācijas teritorijā vadīja transportlīdzekli, kuram nebija spēkā esoša līguma par transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu, un, otrkārt, attiecīgās personas Vācijas iestādēm uzrādītā apdrošināšanas karte (zaļā karte) bija viltota.

- 17 *G. Covaci*, kuru par šiem faktiem nopratināja policija, izmantoja tulka palīdzību.

- 18 Turklāt *G. Covaci*, kuram nebija nedz pastāvīgas dzīvesvietas, nedz uzturēšanās vietas Vācijas tiesību jurisdikcijā, noformēja neatsaucamu, rakstisku pilnvarojumu trijiem *Amtsgericht Laufen* darbiniekiem dokumentu izsniegšanas nolūkā. Saskaņā ar šī pilnvarojuma noteikumiem termiņš jebkura tiesas nolēmuma pārsūdzēšanai sākas datumā, kad nolēmums ir izsniegts minētajiem pilnvarniekiem.

- 19 2014. gada 18. martā pēc izmeklēšanas Traunšteinas prokuratūra (*Staatsanwaltschaft Traunstein*) lūdza *Amtsgericht Laufen* izdot rīkojumu par sodu, uzliekot *G. Covaci* naudas sodu.

- 20 Šāda rīkojuma par sodu izdošanai paredzētā procedūra ir vienkāršota, un tajā nav paredzēta ne tiesas sēde, ne sacīkstes principam atbilstošas debātes. Šādu rīkojumu pēc prokuratūras pieprasījuma izdod tiesa par maznozīmīgiem pārkāpumiem, un tas ir uzskatāms par pagaidu nolēmumu. Saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 410. pantu rīkojums par sodu stājas likumīgā spēkā pēc divu nedēļu termiņa, skaitot no datuma, kad tas vajadzības gadījumā ir paziņots sodītās personas pārstāvjiem. Sodītā persona var panākt sacīkstes principam atbilstošas debātes tikai tad, ja tā par šo rīkojumu pirms minētā termiņa beigām iesniedz iebildi. Ja ir iesniegta iebilde, kas var būt rakstveidā vai kā protokols iestādes kancelejā, tad tiek rīkota tiesas sēde.
- 21 Šajā gadījumā Traunšteinas prokuratūra lūdza, lai rīkojums par sodu *G. Covaci* tiktu paziņots ar viņa pārstāvju starpniecību un lai iespējamie ieinteresētās personas rakstveida apsvērumi, tostarp iebilde par šo rīkojumu, tiktu noformēti vācu valodā.
- 22 Pirmkārt, *Amtsgericht Laufen*, kura ir saņēmusi pieteikumu izdot pamatlietā izskatāmo rīkojumu par sodu, jautā, vai no Likuma par tiesu iekārtu 184. panta izrietošais pienākums noformēt iebildi par šādu rīkojumu vācu valodā atbilst Direktīvas 2010/64 noteikumiem, kas kriminālprocesā apsūdzētajām personām paredz bezmaksas lingvistisku palīdzību.
- 23 Otrkārt, iesniedzējtiesai ir šaubas par minētā rīkojuma par sodu paziņošanas kārtības saderību ar Direktīvu 2012/13, it īpaši ar tās 6. pantu, saskaņā ar kuru visām dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt, lai detalizēta informācija par apsūdzību tiktu paziņota vēlākais tad, kad tiesai ir jālemj par apsūdzības pamatotību.
- 24 Šādos apstākļos *Amtsgericht Laufen* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Direktīvas 2010/64 1. panta 2. punkts un 2. panta 1. un 8. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tiesas rīkojumu, kurā, piemērojot Likuma par tiesu iekārtu 184. pantu, apsūdzētajām personām tiek prasīts pārsūdzību, lai tā būtu pieņemama, iesniegt tikai tiesas darba valodā, šajā gadījumā – vācu?”
- 2) Vai Direktīvas 2012/13 2. pants, 3. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 6. panta 1. un 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj rīkojumu, kurā apsūdzētajai personai uzdots nozīmēt pilnvaroto personu izsniegto dokumentu saņemšanai, ja pārsūdzības iesniegšanas termiņš jau sākas līdz ar dokumentu izsniegšanu pilnvarotajai personai, un tam, vai apsūdzētā persona vispār zina par izvirzīto apsūdzību, galu galā nav nozīmes?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 25 Pirmajā jautājumā iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2010/64 1.–3. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādus valsts tiesību aktus kā pamatlietā, ar kuriem kriminālprocesā personai, pret kuru ir izdots rīkojums par sodu, nav atļauts iesniegt par šādu rīkojumu rakstisku iebildi citā valodā, kas nav tiesvedības valoda, lai gan šī persona nepārvalda tiesvedības valodu.
- 26 Lai atbildētu uz šo jautājumu, jānorāda, ka Direktīvas 2010/64 1. panta 1. punktā ir paredzētas tiesības uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā. Turklāt šīs direktīvas 1. panta 2. punktā ir precizēts, ka šīs tiesības attiecas uz personām no brīža, kad dalībvalsts kompetentās iestādes ir šīs personas informējušas par to, ka tās tiek turētas aizdomās vai ir apsūdzētas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, līdz brīdim, kad process, tostarp attiecīgā gadījumā iztiesāšana un jebkādu pārsūdzību izskatīšana, ir pabeigts un ir galīgi noteikts, vai šī persona ir izdarījusi noziedzīgo nodarījumu.

- 27 Līdz ar to tādas personas kā *G. Covaci*, kas vēlas iesniegt iebildi par rīkojumu par sodu, kurš vēl nav stājies likumīgā spēkā un kurš šai personai ir adresēts, situācija acīmredzami ir šīs direktīvas piemērošanas jomā, tāpēc šai personai ir jābūt tiesībām uz direktīvā garantēto mutisko un rakstisko tulkojumu.
- 28 Runājot par jautājumu, vai persona, kas atrodas tādā situācijā kā *G. Covaci*, var uz šīm tiesībām pamatoties, lai iesniegtu iebildi par šādu rīkojumu citā valodā, kas nav kompetentajā valsts tiesā lietotā tiesvedības valoda, ir jāatsaucas uz Direktīvas 2010/64 2. un 3. panta saturu. Proti, šajos divos pantos ir attiecīgi regulētas tiesības uz mutisko tulkojumu un tiesības uz būtisku dokumentu rakstisko tulkojumu, tātad abi minētās direktīvas 1. pantā paredzēto tiesību aspekti, kas noteikti arī šīs direktīvas nosaukumā.
- 29 Šajā nolūkā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī tās konteksts un mērķi, kas ir izvirzīti tiesiskajā regulējumā, kurā šī norma ir ietverta (spriedums *Rosselle*, C-65/14, EU:C:2015:339, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 30 Runājot par Direktīvas 2010/64 2. pantu, kurā ir regulētas tiesības uz mutisko tulkojumu, no šī panta formulējuma izriet, ka šis pants atšķirībā no šīs direktīvas 3. panta, kas attiecas uz būtisku dokumentu rakstisko tulkojumu, attiecas uz mutvārdu izteikumu mutisko tulkojumu.
- 31 Tā saskaņā ar šīs direktīvas 2. panta 1. un 3. punktu tiesības uz mutisko tulkojumu ir tikai aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām, kuras pašas nevar izteikties tiesvedības valodā vai nu tādēļ, ka tās šajā valodā nerunā vai to nesaprot, vai arī tādēļ, ka tām ir dzirdes vai runas traucējumi.
- 32 Turklāt tieši šo iemeslu dēļ Direktīvas 2010/64 2. panta 1. un 2. punktā, uzskaitot apstākļus, kādos aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām jāpieāv mutiskā tulka palīdzība, ir norāde, lai arī neizsmeļošā veidā pausta, tikai uz situācijām, kurās notiek mutvārdu saziņa, piemēram, policijas nopratināšana, visas tiesas sēdes un jebkādas starpposma uzklaušīšanas, kā arī tāda saziņa ar advokātu, kura ir tieši saistīta ar pratināšanu vai uzklaušīšanu tiesas procesā, vai ar pārsūdzības vai citu procesuālo pieteikumu iesniegšanu.
- 33 Citiem vārdiem, lai garantētu lietas taisnīgu izskatīšanu un lai attiecīgā persona varētu īstenot savas tiesības uz aizstāvību, minētais noteikums nodrošina šai personai, kad tai it īpaši kriminālprocesā pašai ir jāsniedz mutvārdu paskaidrojumi vai nu tieši kompetentajās tiesu iestādēs, vai arī savam advokātam, tiesības to darīt savā valodā.
- 34 Šādu interpretāciju apstiprina Direktīvā 2010/64 izvirzītie mērķi.
- 35 Šajā ziņā jāiegaumē, ka minētā direktīva tika pieņemta, pamatojoties uz LESD 82. panta 2. punkta otrās daļas b) apakšpunktu, kurā ir noteikts, ka, lai veicinātu tiesas spriedumu un lēmumu savstarpēju atzišanu, kā arī policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās, kurām ir pārrobežu aspekts, Eiropas Parlaments un Eiropas Savienības Padome var noteikt minimālos noteikumus par personas tiesībām kriminālprocesā.
- 36 Tā Direktīvas 2010/64 preambulas 12. apsvērumā ir noteikts, ka, lai veicinātu dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos, šajā direktīvā ir noteikti kopējie minimālie standarti, kas jāpiemēro mutiskā un rakstiskā tulkojuma nodrošināšanai kriminālprocesā.
- 37 Šādiem noteikumiem, kā noteikts direktīvas preambulas 17. apsvērumā, būtu jānodrošina bezmaksas un pienācīga lingvistiska palīdzība, lai aizdomās turētās vai apsūdzētās personas, kas nerunā valodā, kurā notiek kriminālprocess, vai nesaprot to, varētu pilnībā īstenot savas tiesības uz aizstāvību un lai tiktu nodrošināta lietas taisnīga izskatīšana.

- 38 Taču dalībvalstīm prasīt, kā it īpaši norāda *G. Covaci* un Vācijas valdība, lai tās ne tikai atļautu attiecīgajām personām pilnībā un savā valodā būt informētām par faktiem, kas tām tiek inkriminēti, un sniegt savu versiju par šiem faktiem, bet arī sistemātiski nodrošinātu tulkojumu visām pārsūdzībām, ko attiecīgās personas iesniedz par tām adresētu tiesu nolēmumu, pārsniegtu pašā Direktīvā 2010/64 izvirzītos mērķus.
- 39 Kā izriet arī no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras, ar lietas taisnīgu izskatīšanu saistīto prasību ievērošana paredz tikai nodrošināt, lai apsūdzētā persona zinātu, par ko tā tiek apsūdzēta, un lai tā varētu sevi aizstāvēt, neprasot visu dokumentāro pierādījumu vai lietas materiālos iekļauto dokumentu rakstisku tulkojumu (ECT 1989. gada 19. decembra spriedums lietā *Kamasinski* pret Austriju, A sērija, Nr. 168, 74. punkts).
- 40 Līdz ar to Direktīvas 2010/64 2. pantā paredzēto tiesību uz mutisko tulkojumu priekšmets ir tulka sniegts mutisks tulkojums mutvārdu saziņai starp aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām un izmeklēšanas dienestiem, tiesu iestādēm vai vajadzības gadījumā advokātu, izslēdzot rakstisku tulkojumu šo aizdomās turēto vai apsūdzēto personu noformētajiem rakstveida dokumentiem.
- 41 Runājot par situāciju pamatlietā, no Tiesas rīcībām esošajiem lietas materiāliem izriet, ka Vācijas tiesībās paredzētais rīkojums par sodu tiek pieņemts, pamatojoties uz *sui generis* procesu. Šajā procesā ir paredzēts, ka apsūdzētajai personai vienīgā iespēja panākt sacikstes principam atbilstošas debates, kurās tā varētu pilnībā izmantot savas tiesības tikt uzklautai, ir iebildes iesniegšana par minēto rīkojumu. Šī iebilde, ko var iesniegt rakstveidā vai tieši kompetentās tiesas kancelejā, ja tā ir izteikta mutiski, un uz kuru neattiecas pienākums norādīt pamatojumu, ir jāiesniedz īpaši īsā divu nedēļu termiņā no datuma, kad minētais rīkojums tiek paziņots, un tā nav jāiesniedz ar advokāta obligātu piedalīšanos, jo apsūdzētā persona to var iesniegt pati.
- 42 Šādos apstākļos Direktīvas 2010/64 2. pants personai, kas atrodas tādos apstākļos kā *G. Covaci*, paredz tulka bezmaksas palīdzību, ja šī persona kompetentās valsts tiesas kancelejā pati iesniedz mutisku iebildi par rīkojumu par sodu, kas izdots pret šo personu, lai kancelejā šo iebildi noformētu protokolā, vai, ja minētā persona iebildi iesniedz rakstiski, paredz tāda advokāta palīdzību, kas uzņemas attiecīgā dokumenta noformēšanu tiesvedības valodā.
- 43 Runājot par jautājumu, vai Direktīvas 2010/64 3. pants, kurā ir reglamentētas tiesības uz būtisku dokumentu rakstisko tulkojumu, paredz piešķirt palīdzību tulkošanas jautājumos personai, kas atrodas tādā situācijā kā *G. Covaci* un kas vēlas iesniegt rakstisku iebildi par rīkojumu par sodu, to darot bez advokāta palīdzības, jānorāda, ka no šī noteikuma formulējuma izriet, ka šīs tiesības ir noteiktas ar mērķi dot attiecīgajām personām iespēju īstenot savas tiesības uz aizstāvību un nodrošināt lietas taisnīgas izskatīšanu.
- 44 No tā izriet, kā ģenerāladvokāts ir norādījis savu secinājumu 57. punktā, ka šis 3. pants principā attiecas tikai uz noteiktu dokumentu, ko kompetentās iestādes noformējušas procesa valodā, rakstisku tulkojumu attiecīgajai personai saprotamā valodā.
- 45 Šādu interpretāciju turklāt apstiprina, pirmkārt, tādu dokumentu saraksts, kas Direktīvas 2010/64 3. panta 2. punktā ir atzīti par būtiskiem un kam tāpēc ir nepieciešams tulkojums. Šajā sarakstā, kaut arī neizsmeļoši, ir uzskaitīti visi lēmumi par brīvības atņemšanu, visas apsūdzības vai apsūdzības raksti un visi spriedumi.
- 46 Otrkārt, šāda interpretācija ir pamatota arī ar faktu, ka šīs direktīvas 3. pantā paredzēto tiesību uz tulkojumu, kā izriet no šī panta 4. punkta, mērķis ir nodrošināt, lai “aizdomās turētās vai apsūdzētās personas varētu saprast pret tām ierosināto lietu”.

- 47 No tā izriet, ka Direktīvas 2010/64 3. panta 1. un 2. punktā paredzētās tiesības uz tulkojumu principā neietver rakstisku tulkojumu tiesvedības valodā tādām dokumentam kā iebilde, kas iesniegta par rīkojumu par sodu un ko attiecīgā persona noformējusi valodā, ko tā prot, bet kas nav tiesvedības valoda.
- 48 Šādos apstākļos Direktīvā 2010/64 ir paredzēti tikai minimālie noteikumi, atstājot dalībvalstu brīvā ziņā, kā tas precizēts šīs direktīvas preambulas 32. apsvērumā, iespēju šajā direktīvā noteiktās tiesības paplašināt, lai nodrošinātu augstāka līmeņa aizsardzību arī situācijās, kuras nav nepārprotami minētas šajā direktīvā.
- 49 Vēl ir jānorāda, ka ar Direktīvas 2010/64 3. panta 3. punktu kompetentajām iestādēm ir skaidri atļauts katrā konkrētajā gadījumā lemt par to, vai kāds cits dokuments, kas nav minēts šīs direktīvas 3. panta 1. un 2. punktā, šī noteikuma izpratnē ir uzskatāms par būtisku.
- 50 Tāpēc, ņemot it īpaši vērā pamatlietā izskatāmajam rīkojumam par sodu piemērojamā procesa īpatnības, kas atgādinātas šī sprieduma 41. punktā, kā arī iesniedzējtiesā ierosinātās lietas īpatnības, iesniedzējtiesai ir jānosaka, vai rakstiska iebilde par rīkojumu par sodu ir jāuzskata par būtisku dokumentu, kuram nepieciešams tulkojums.
- 51 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2010/64 1.–3. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā tādi valsts tiesību akti kā pamatlietā, ar kuriem kriminālprocesā personai, pret kuru ir izdots rīkojums par sodu, nav atļauts iesniegt par šādu rīkojumu rakstisku iebildi citā valodā, kas nav tiesvedības valoda, lai gan šī persona nepārvalda šo tiesvedības valodu, ar nosacījumu, ka kompetentās iestādes saskaņā ar šīs direktīvas 3. panta 3. punktu neuzskata, ka, ņemot vērā attiecīgo procesu un lietas apstākļus, šāda iebilde ir būtisks dokuments.

Par otro jautājumu

- 52 Otrajā jautājumā iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2012/13 2. pants, 3. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 6. panta 1. un 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tādi dalībvalsts tiesību akti kā pamatlietā, saskaņā ar kuriem kriminālprocesā apsūdzētai personai, kura nedzīvo šajā dalībvalstī, ir noteikts pienākums norādīt pilnvaroto pārstāvi pret šo personu izdota rīkojuma par sodu saņemšanai, un kuros ir noteikts, ka termiņš iebildes iesniegšanai par šādu rīkojumu sākas datumā, kad minētais rīkojums ir paziņots šim pilnvarotajam pārstāvim.
- 53 Lai atbildētu uz šo jautājumu, ir jānorāda, ka Direktīvas 2012/13 1. pantā ir noteiktas aizdomās turēto vai apsūdzēto personu tiesības uz informāciju par to tiesībām kriminālprocesā un par tām izvirzīto apsūdzību.
- 54 Aplūkojot šīs direktīvas 3. un 6. pantu kopsakarā, izriet, ka direktīvas 1. pantā minētās tiesības attiecas vismaz uz divām atšķirīgām tiesībām.
- 55 Pirmkārt, saskaņā ar Direktīvas 2012/13 3. pantu aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām ir jābūt vismaz informētām par noteiktām procesuālajām tiesībām, par kurām šajā noteikumā ir izveidots saraksts, kurā ir ietvertas tiesības uz advokāta palīdzību, tiesības uz bezmaksas juridiskām konsultācijām un nosacījumi šādu konsultāciju saņemšanai, tiesības tikt informētam par apsūdzību, tiesības uz mutisku un rakstisku tulkojumu, kā arī tiesības klusēt.
- 56 Otrkārt, šīs direktīvas 6. pantā ir definēti noteikumi par tiesībām uz informāciju par apsūdzību.

- 57 Tā kā iesniedzējtiesas jautājums konkrētāk attiecas uz šo pēdējo tiesību tvērumu, jāpārbauda, vai Direktīvas 2012/13 6. pants, kurā šīs tiesības ir definētas, ir piemērojams tādā īpašā procesā kā pamatlietā, kura iznākumā tiek pieņemts rīkojums par sodu.
- 58 Šajā ziņā ir jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 2012/13 2. panta formulējumu šo direktīvu piemēro no brīža, kad dalībvalsts kompetentās iestādes ir informējušas personas par to, ka viņas tiek turētas aizdomās vai ir apsūdzētas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, līdz brīdim, kad process ir pabeigts, par ko uzskata brīdi, kad ir galīgi noteikts, vai aizdomās turētais vai apsūdzētā persona ir izdarījusi noziedzīgo nodarījumu, tostarp attiecīgos gadījumos sprieduma pieņemšanu un jebkādu pārsūdzību izskatīšanu.
- 59 Ja reiz, kā konstatēts šī sprieduma 27. punktā, rīkojums par sodu, kura izdošana pret *G. Covaci* tika prasīta iesniedzējtiesai, likumīgā spēkā nestājas, iekams nav beidzies termiņš, kas noteikts iebildes iesniegšanai par šādu rīkojumu, tādas personas kā *G. Covaci* situācija acīmredzami ir ietverta Direktīvas 2012/13 piemērošanas jomā, tāpēc ieinteresētajai personai jābūt iespējai izmantot tiesības uz informāciju par tai izvirzīto apsūdzību, turklāt tā tam jābūt visa procesa gaitā.
- 60 Lai gan tiesa, ka attiecīgā procesa lakoniskuma un vienkāršotā rakstura dēļ tāda rīkojuma par sodu kā pamatlietā izsniegšana notiek tikai tad, kad tiesa ir lēmusi par apsūdzības pamatotību, tomēr ar šādu rīkojumu tiesa lemj tikai provizoriski un šī rīkojuma izsniegšana ir pirmā iespēja, kad apsūdzētā persona var tikt informēta par tai izvirzīto apsūdzību. To turklāt apstiprina fakts, ka šī persona ir nevis tiesīga minēto rīkojumu pārsūdzēt citā tiesā, bet gan tiesīga iesniegt iebildi tajā pašā tiesā, kā rezultātā tā var izmantot parasto tiesvedību atbilstoši sacīkstes principam, kurā tā pilnībā var īstenot savas tiesības uz aizstāvību, iekams šī tiesa no jauna lemj par izvirzītās apsūdzības pamatotību.
- 61 Līdz ar to rīkojuma par sodu izsniegšana saskaņā ar Direktīvas 2012/13 6. pantu ir jāuzskata par attiecīgajai personai izvirzītās apsūdzības paziņošanas formu, tāpēc tai ir jāatbilst šajā pantā minētajām prasībām.
- 62 Protams, kā ģenerāladvokāts norādījis savu secinājumu 105. punktā, Direktīvā 2012/13 nav reglamentēta kārtība, kādā šīs direktīvas 6. pantā paredzētā informācija par apsūdzību ir paziņojama minētajai personai.
- 63 Tomēr šī kārtība nevar būt pretrunā minētajā 6. pantā noteiktajam mērķim, kas atbilstoši šīs direktīvas preambulas 27. apsvērumam paredz aizdomās turētām personām vai noziedzīga nodarījuma izdarīšanā apsūdzētām personām iespēju sagatavot savu aizstāvību un garantē tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu.
- 64 No iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka pamatlietā aplūkotajā valsts tiesiskajā regulējumā ir noteikts, ka rīkojums par sodu tiek izsniegts apsūdzētās personas pilnvarotajam pārstāvim un ka šim pārstāvim ir divu nedēļu termiņš iebildes iesniegšanai par šo rīkojumu, un šis termiņš sākas no brīža, kad rīkojums tiek izsniegts šim pārstāvim. Beidzoties šim termiņam, rīkojums stājas likumīgā spēkā.
- 65 Lai gan iesniedzējtiesas uzdotā jautājuma atbildēšanai nav būtiski lemt par šāda divu nedēļu noilguma termiņa atbilstošo raksturu, jānorāda, ka gan mērķis nodrošināt apsūdzētajai personai iespēju sagatavot savu aizstāvību, gan nepieciešamība novērst jebkādu diskrimināciju, pirmkārt, starp apsūdzētām personām, kuru dzīvesvieta ir attiecīgā valsts tiesiskā regulējuma piemērošanas jomā, un, otrkārt, apsūdzētām personām, kuru dzīvesvieta tajā nav un kurām vienīgajām ir pienākums norādīt pilnvarotu personu tiesu nolēmumu izsniegšanai, prasa, lai apsūdzētās personas rīcībā būtu viss šis termiņš.
- 66 Ja pamatlietā izskatāmais divu nedēļu termiņš sāktos no brīža, kad apsūdzētā persona ir faktiski iepazinusies ar rīkojumu par sodu, kurā ir ietverta informācija par apsūdzību Direktīvas 2012/13 6. panta izpratnē, tad tiktu nodrošināts, ka šīs personas rīcībā ir viss šis termiņš.

- 67 Savukārt, ja, kā tas ir šajā gadījumā, minētais termiņš sākas no brīža, kad rīkojums par sodu tiek izsniegts apsūdzētās personas pilnvarotajam pārstāvim, šī persona savas tiesības uz aizstāvību var efektīvi izmantot un lietas izskatīšana ir taisnīga tikai tad, ja tās rīcībā ir viss šis termiņš, proti, ja tā ilgums netiek samazināts par laiku, kas pilnvarotajam pārstāvim ir nepieciešams, lai rīkojumu par sodu nodotu tā adresātam.
- 68 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2012/13 2. pants, 3. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 6. panta 1. un 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā tādi dalībvalsts tiesību akti kā pamatlietā, saskaņā ar kuriem kriminālprocesā apsūdzētai personai, kura nedzīvo šajā dalībvalstī, ir noteikts pienākums norādīt pilnvaroto pārstāvi pret šo personu izdota rīkojuma par soda saņemšanai, ar nosacījumu, ka šīs personas rīcībā faktiski ir viss termiņš, kas ir noteikts iebildes iesniegšanai par šādu rīkojumu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 69 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) **Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 20. oktobra Direktīvas 2010/64/ES par tiesībām uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā 1.–3. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā tādi valsts tiesību akti kā pamatlietā, ar kuriem kriminālprocesā personai, pret kuru ir izdots rīkojums par sodu, nav atļauts iesniegt par šādu rīkojumu rakstisku iebildi citā valodā, kas nav tiesvedības valoda, lai gan šī persona nepārvalda šo tiesvedības valodu, ar nosacījumu, ka kompetentās iestādes saskaņā ar šīs direktīvas 3. panta 3. punktu neuzskata, ka, ņemot vērā attiecīgo procesu un lietas apstākļus, šāda iebilde ir būtisks dokuments;**
- 2) **Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 22. maija Direktīvas 2012/13/ES par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā 2. pants, 3. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 6. panta 1. un 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā tādi dalībvalsts tiesību akti kā pamatlietā, saskaņā ar kuriem kriminālprocesā apsūdzētai personai, kura nedzīvo šajā dalībvalstī, ir noteikts pienākums norādīt pilnvaroto pārstāvi pret šo personu izdota rīkojuma par sodu saņemšanai, ar nosacījumu, ka šīs personas rīcībā faktiski ir viss termiņš, kas ir noteikts iebildes iesniegšanai par šādu rīkojumu.**

[Paraksti]